herpy

GEKONY

Robust velvet gecko

Amalosia robusta

Amalosia robusta to masywnie zbudowany, nocny gekon ze wschodniej Australii, z jasnymi plamami na szarym lub ciemnobrązowym grzbiecie i płaskim, szerokim ogonem. Wspina się po skałach i pniach drzew i radzi sobie zarówno w lesie, jak i na obrzeżach miast. Hodowla jest słabo opisana i opiera się na blisko spokrewnionych gatunkach.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Nebulifera robusta; Oedura robusta*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**15-18 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny i skalny**
Środowisko	**Sawanna i tereny skaliste**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**22-27 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-33 °C**
Temperatura w nocy	**16-22 °C**
Wilgotność	**40-65%**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Zniesienia w roku	**3-5**
Inkubacja	**60-65 dni** przy 27-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Amalosia robusta to masywnie zbudowany gekon, który osiąga do około 8 cm od pyska do kloaki i 15-18 cm z ogonem. Ubarwienie jest szare do ciemnobrązowego, z jasnymi, nieregularnymi plamami na grzbiecie, a rysunek dość mocno różni się między osobnikami. Ogon jest płaski i szeroki, zwłaszcza gdy odrośnie. Palce dłoni i stóp kończą się szerokimi przylgami, które zapewniają przyczepność na niemal każdej powierzchni, także na szkle. Oczy nie mają powiek, a gekon czyści je językiem.

Gatunek opisano w 1885 roku jako *Oedura robusta*. W 2012 roku otrzymał własny rodzaj, *Nebulifera*, czyli "niosący chmury", od jasnych plam na grzbiecie. W 2023 roku *Nebulifera* połączono z *Amalosia*, ponieważ genetycznie gatunek należy do pozostałych gatunków tego rodzaju, i obecnie nosi nazwę *Amalosia robusta*. Jest największym gatunkiem w rodzaju.

Gekon jest terytorialny. Samce bronią swojego terenu łowieckiego i potrafią walczyć tak zaciekle, że słychać głośne, piskliwe dźwięki. Jeśli ugryzie podczas łapania, ugryzienie jest słabe i nie powoduje krwawienia.

Występowanie i środowisko

Amalosia robusta żyje we wschodniej Australii, od wybrzeża w okolicach Newcastle i obszarów śródlądowych na południe od Dubbo w Nowej Południowej Walii na północ aż po wybrzeże w okolicach Rockhampton i obszary śródlądowe wokół Emerald w Queenslandzie. Starsze stwierdzenia sięgające aż po Atherton Tableland są niepewne. Gatunek jest pospolity na zewnętrznych przedmieściach Brisbane, a liczna populacja żyje na skalnych urwiskach przy Kangaroo Point w samym centrum miasta.

Zasięg jest duży i ciągły, a gatunek nie jest uważany za zagrożony.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Amalosia robusta jest gatunkiem elastycznym i zamieszkuje ciepłe lasy strefy umiarkowanej po subtropikalne oraz lasy otwarte. Spotyka się ją zarówno na drzewach, gdzie siedzi pod luźną korą eukaliptusów, jak i na skalnych półkach oraz w szczelinach skalnych. Radzi sobie także w resztkach przyrody w obrębie miast i często wprowadza się do domów położonych blisko lasu, gdzie siedzi za okiennicami i pod okapami dachów.

Gekon prowadzi nocny tryb życia. W dzień ukrywa się w szczelinach, a nocą poluje w pobliżu kryjówki. Pokarm stanowią owady i inne bezkręgowce, zlizuje też soki roślinne i nektar. Polują na niego sowy i inne nocne ptaki, węże oraz duże pająki.

Temperatury i wilgotności w kryjówkach gekona nie zmierzono. Klimat jest ciepły i wilgotny latem oraz łagodny i bardziej suchy zimą.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Hodowla *Amalosia robusta* jest słabo opisana, a wartości w tym poradniku zapożyczono od blisko spokrewnionych *Oedura castelnaui*, *Oedura monilis* i *Oedura tryoni*, które żyją w niemal taki sam sposób. Pojedynczy dorosły osobnik potrzebuje wysokiego terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Parę można trzymać w 60 × 45 × 60 cm.

Urządź terrarium korą korkową, płaskimi rurami korkowymi i ukośnymi gałęziami, tak aby gekon mógł wcisnąć się pod coś, co lekko przylega do grzbietu i brzucha. Tylna ściana z korka lub kamienia ze szczelinami zapewnia dobre kryjówki, a półka z kawałkami skał pasuje do naturalnego siedliska gatunku. Jako podłoże stosuje się mieszankę ziemi bez nawozu i piasku, przykrytą suchymi liśćmi.

Terrarium musi mieć dobrą wentylację i suchą część. Pokrywa i drzwi muszą szczelnie się domykać, bo gatunek wspina się po szkle i znajdzie każdą szczelinę.

TEMPERATURA

W dzień w terrarium powinno być 22-27 °C, a pod źródłem ciepła na jednym końcu może być 30-33 °C. Nocą temperatura może spaść do 16-22 °C. Mała mata grzewcza pod jednym rogiem lub słaba żarówka grzewcza z termostatem zwykle wystarczą, a w pokoju o zwykłej temperaturze dodatkowe ogrzewanie często jest zbędne.

W chłodnych miesiącach temperaturę w miejscu wygrzewania można obniżyć do około 30 °C, a temperatura w terrarium nie może spaść poniżej 15 °C. Mierz ją termometrem cyfrowym na obu końcach.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza utrzymuje się na poziomie 40-65 %. Latem co drugi dzień dokładnie zraszaj jedną połowę terrarium, tak aby podłoże wyschło w ciągu dnia, a w chłodnych miesiącach utrzymuj bardziej suche warunki. Postaw płaską miskę ze świeżą wodą w chłodniejszej części. Stała wilgoć prowadzi do pleśni i problemów ze skórą.

Gekon chętnie pije krople ze ścian.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek prowadzi nocny tryb życia i nie wymaga UVB, ale słaba świetlówka UVB dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1) nad jedną stroną terrarium zapewnia pewniejszą gospodarkę wapniową, o ile są cień i kryjówki. Długość dnia podąża za porami roku: 12-13 godzin latem i 10-11 godzin zimą, sterowana programatorem czasowym. Nie stosuj kolorowego oświetlenia nocnego ani mocnych lamp punktowych.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Amalosia robusta przyjmuje każdy odpowiedni pokarm owadzi: świerszcze, szarańczę, karaczany i małe mączniki. Ofiara powinna być mniejsza niż odległość między oczami.

Dorosłe osobniki karmi się 2-3 razy w tygodniu, a młode 3-4 razy w tygodniu, a w chłodnych miesiącach karmienie można ograniczyć do raz na 7-10 dni. Oprószaj pokarm wapniem i podawaj multiwitaminę 1-2 razy w miesiącu. Niezjedzone owady usuwa się następnego ranka.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest terytorialny i najlepiej trzymać go pojedynczo lub w parze. Samców nie wolno trzymać razem. Zwierzę jest szybkie i może odrzucić ogon, dlatego nie należy brać go do ręki częściej, niż to konieczne. Nigdy nie chwytaj go za ogon.

To gekon do obserwowania. W dzień siedzi w kryjówce i wychodzi dopiero po zgaszeniu światła. Może głośno piszczeć podczas walk z innymi osobnikami.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samiec ma wyraźne zgrubienia u nasady ogona (kieszenie hemipenisów) i pory przedkloakowe. Wiek i masa ciała w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla tego gatunku. Samice muszą być w pełni wyrośnięte i w dobrej kondycji, zanim zostaną dopuszczone do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Sezon rozrodczy przypada na ciepłe miesiące, od października do lutego, czyli na australijską wiosnę i lato. Samca wpuszcza się do terrarium samicy i wyjmuje z powrotem, jeśli ją przegania. Chłodny i suchy okres zimą wspiera kondycję i rozród.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa dwa jaja o pergaminowej skorupce w jednym zniesieniu. Nowe zniesienie pojawia się co 4-5 tygodni, łącznie 3-5 w sezonie. Postaw w terrarium mały plastikowy pojemnik z otworem wejściowym i 3-4 cm wilgotnego torfowca lub włókna kokosowego. Jaja mogą przeleżeć kilka dni w wilgotnym podłożu bez szkody.

INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja, nie obracając ich, do małego pojemnika z wilgotnym perlitem lub wermikulitem i inkubuj je w 27-29 °C. W tej temperaturze wyklucie następuje po 60-65 dniach. Jaja, które się zapadają i pleśnieją, są niezapłodnione lub obumarłe. Nie udokumentowano, czy temperatura decyduje o płci u *A. robusta*.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode przechodzą pierwsze linienie w ciągu pierwszych dwóch dób i zaczynają jeść po pięciu do ośmiu dniach. Podawaj maleńkie świerszcze oprószone wapniem. Kilka młodych można trzymać razem przez pierwsze 6-8 miesięcy, ale samce trzeba rozdzielić, gdy tylko widać zgrubienia hemipenisów. Młode karmi się 3-4 razy w tygodniu i przenosi do większego terrarium, gdy osiągną mniej więcej połowę dorosłych rozmiarów.

Zdrowie i częste błędy

Brak dokumentacji dotyczącej chorób swoistych dla *Amalosia robusta*. Typowe problemy u małych, nocnych gekonów to:

- Niedobór wapnia i witaminy D3, który powoduje miękkie szczęki i krzywe kończyny. Oprószaj pokarm.
- Stała wilgoć i słaba wentylacja, które prowadzą do grzybic i problemów ze skórą.
- Resztki starej skóry na palcach i końcu ogona. Zapewnij wilgotną kryjówkę i odmocz resztki letnią wodą.
- Utrata ogona po braniu do ręki lub walkach. Nie jest to groźne, ale ogon odrasta w innym kształcie.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę chudnie, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabione.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/amalosia-robusta